

Jaarbericht 2022

Het jaarbericht over 2021 hadden we aan het eind van het jaar verstuurd en voorzien van meerdere foto's in kleur. Hier ontvingen we enorm veel positieve reacties over en daarom werd besloten om dit jaarbericht over 2022 eind december of begin januari te bezorgen en wederom te voorzien van foto's.

Na 43 jaar trouwe dienst was onze broedmachine niet meer goed in te regelen op de juiste temperatuur en luchtvochtigheid. Daarom werd het tijd om hem te vervangen door een nieuwe. We zijn enorm blij met onze nieuwe volautomatische broedmachine waarin de eieren met een bepaalde frequentie gedraaid worden zonder dat wij daarvoor een wekker hoeven te zetten. Wij zijn Esther en Rob enorm dankbaar voor hun gulle donatie waardoor wij deze broedmachine konden aanschaffen.

Een andere aankoop was de aanschaf van een drone. Deze werd bekostigd uit de bijdrage van RaboClub Support en een donatie van Hans en Els. De drone gaat gebruikt worden om de staat van de nesten voor aanvang van het broedseizoen te controleren en om tijdens de broedperiode de situatie op en om de nesten te kunnen monitoren.

Eind maart werden we gebeld door een medewerker van Rijkswaterstaat. Er was een probleem met een ooievaarsnest, dat zich bevond op een portaal boven de middenberm van de A2 ter hoogte van Waardenburg. In de ogen van Rijkswaterstaat was de locatie, die het paartje gekozen had voor hun nest, niet veilig voor het verkeer op de A2 en voor het paartje zelf. Er werd ons om advies en medewerking gevraagd om het op te lossen. Op 31 maart gingen Jochem en Piet samen met een aantal medewerkers van Rijkswaterstaat aan de slag. Het was een zeer koude avond met regen, sneeuw, natte sneeuw en een gure oosten wind. Rijkswaterstaat was enorm behulpzaam. Zij zorgden voor het afkruisen van de rijbanen en stelden een hoogwerker met bediener beschikbaar. Allereerst werd de linker rijstrook afgekruist en werd het nest op het portaal boven de middenberm verwijderd. Vervolgens werd er een barrière op het portaal geplaatst, zodat het paartje niet opnieuw op deze plek kon gaan

nestelen. Daarna werden de rechterrijstrook en vluchtstrook afgekruid, zodat een nieuw nest geplaatst kon worden op het andere uiteinde van hetzelfde portaal. Allereerst werden door Jochem een aantal takken van een boom gezaagd, die te dichtbij het portaal hingen om op deze manier een obstakelvrije aanvliegroute naar de nieuwe nestlocatie te maken. Daarna werd door Piet boven de berm naast de vluchtstrook een basisnest aangebracht op de punt van het portaal. Op deze manier was het nest ver genoeg verwijderd van de snelweg en niet langer een gevaar voor het verkeer op de A2 en de ooievaars zelf. De volgende dag belde Rijkswaterstaat al met het fijne nieuws, dat de

ooievaars het nieuwe basisnest geaccepteerd hadden.

Grote delen van Nederland waren in de ban van vogelgriep. Vrijdag voor Pasen werd Piet gebeld door Ineke uit Barneveld. Samen met haar zus Astrid maakte zij zich zorgen over een nest waarvan de lokale dierenarts het vrouwtje heeft laten inslapen, omdat het besmet was met vogelgriep. Het mannetje bleef alleen achter op een nest met eieren. Rondom Barneveld gold een vervoersverbod van eieren en vogels. Ineke, Astrid en Piet zijn een reddingsactie van de eieren gestart. Op 2e paasdag werd toestemming verleend door de NVWA en het Gelders Landschap om de eieren te redden en ontheffing om de eieren te mogen vervoeren. Een dag later konden met de hoogwerker, die de firma Waayenberg belangeloos beschikbaar stelde, de 5 eieren van het nest gehaald worden en in een soort van couveuse naar Herwijnen worden gebracht. Het is heel bijzonder dat het mannetje vijf dagen voor de eieren heeft kunnen zorgen. Normaal houden ze het maar drie dagen vol.

In april waren er twee ooievaars teruggekomen, die twee jaar geleden in onze broedmachine uit hun ei gekropen waren. Uit het aflezen van de ringen bleek dat het ooievaars waren van eieren uit de Lutte. Het betrof de eieren, die gered waren toen één van de ouder ooievaars was doodgeschoten. De dieren waren erg vriendschappelijk en bedelden om wat eten. Dit hebben ze gekregen. Na twee dagen waren ze weer vertrokken. Voor ons was het mooi om te zien, dat de jongen groot geworden waren en terugkwamen naar Nederland met als doel zich ergens anders te gaan voortplanten.

Ook werden we gebeld door de wildopvang uit Haarlem, omdat er een probleem gemeld was bij een ooievaarsnest in Heemstede. Het vrouwtje was al een paar dagen niet gezien en het mannetje zat nog netjes te broeden. Gezamenlijk werden alle zekerheden besproken alvorens werd overgegaan tot ingrijpen. Wij wilden namelijk niet ingrijpen als er niet genoeg geobserveerd zou zijn. Peter was de melder van het probleem. Hij bleek een oude bekende van Kees te zijn. Hij wist heel zeker, dat er nog één ouder bij het nest betrokken was, omdat hij deze ooievaars het hele jaar volgde. Peter en Iwan, van de gemeente, haalden de vier eieren uit het nest, waarna de dierenambulance de eieren netjes bij ons afleverde. Vervolgens werden de eieren in de nieuwe broedmachine gelegd.

Eerder was er in Varik een boom met een nest erop omgevallen. De eieren waren vervolgens door het gras gerold en drie van de vier bleken ongeschonden en werden vervolgens snel overgebracht naar de broedmachine.

Eind april zijn we in Tricht geweest om een ooievaarsnest te verplaatsen, dat zich op een portaal boven de spoorrails bevond. ProRail was bezig met het vervangen van de portalen op dat traject en had ons benaderd voor overleg. Onze hulp werd aangeboden en samen met de ornitholoog werd een plan gemaakt. Toen de ontheffing voor aanvang van de werkzaamheden gegeven was, konden we aan de gang gaan. 's Morgens was er een goed plan gemaakt, maar ondanks de zorgvuldige voorbereiding bleek in de praktijk alles fout te gaan wat er maar fout kon gaan. Eenmaal aangekomen op de locatie was tot onze verbazing de aannemer al begonnen met sloopwerkzaamheden aan het portaal. De ooievaars waren van het nest gevlucht en vlogen nerveus in het rond. Door de schrik was Piet zo snel mogelijk naar de hoogwerker gegaan en werden de eieren, die inmiddels al behoorlijk afgekoeld waren, uit het nest gehaald. Gelijktijdig was er een tweede hoogwerker gekomen om 4 ganzeneieren in een paalnest te leggen, dat op ongeveer 30 meter van het portaal staat. Het was de bedoeling om het nestmateriaal, dat van het portaal kwam te verplaatsen naar het paalnest. Net toen de hoogwerker zijn pootjes uitgeschoven had, sloeg het systeem in storing en bleek deze niet snel verholpen te kunnen worden. Er diende snel gehandeld te worden en daarom werden de eieren naar de broedmachine in Herwijnen gebracht. Daarna zijn we weer teruggegaan naar Tricht om alsnog de ganzeneieren in het paalnest te gaan leggen. Eenmaal daar aangekomen, bleek dat de hoogwerker weg was en een andere onderweg was om ons alsnog te helpen. Inmiddels was de eigenaar van het paalnest thuisgekomen en konden we met zijn ladder het nest alsnog in orde gaan maken. De hoogwerker hebben we niet meer gezien. De hoop was, dat de ooievaars het paalnest in gebruik zouden nemen om vervolgens later de ganzeneieren weer om te ruilen voor ooievaarseieren, zodat het paartje hun eigen eieren kon uitbroeden en hun jongen kon grootbrengen. Helaas werd de nieuwe locatie niet in gebruik genomen door

het paartje. Een mogelijke oorzaak is, dat de locatie te onrustig was door de werkzaamheden aan het spoor, die dag en nacht doorgingen.

In de eerste helft van mei kwamen groep 2 en 3 van School met de Bijbel uit Herwijnen op excursie bij vijf jonge ooievaartjes, die inmiddels in de broedmachine uit hun ei gekomen waren. Ze hadden goede vragen voorbereid en mochten kijken en voorzichtig voelen aan de ooievaartjes. Ze kregen uitleg over de snavel, oortjes, neusgaatjes, veertjes en het vetbultje. Ook mochten ze in het bekje kijken hoe de luchtpijp zich sluit als ze eten. Ze mochten ook een kijkje nemen bij de broedmachine en luisteren hoe een jong ooievaartje in het ei al piepende geluidjes maakte tijdens het aanpikken van het ei.

Gedurende de maand mei kwam het ene na het andere jong uit zijn ei gekropen. Dit jaar hadden we enorm veel eieren uitgebroed. De nieuwe broedmachine deed het voortreffelijk. Om uit elkaar te houden welk jong uit welk ei afkomstig was, werden gekleurde flexibele ringetjes aangeschaft. Zo konden we jongen afkomstig uit eieren van hetzelfde nest eenzelfde kleur ring geven en op die manier herkennen.

In verband met vakanties zijn begin juni de acht jongste ooievaartjes, die nog hele intensieve verzorging nodig hadden, overgebracht naar wildopvang "Onder de Regenboog" in Eck en Wiel. De al wat grotere jongen konden in Herwijnen blijven, omdat nog twee keer per dag gevoerd hoefden te worden door Martin, Jochem en buurman Piet.

Begin juli werden er twee middagen georganiseerd om de jonge ooievaars in de opvang te ringen en de biometrie te bepalen. Alle melders van ooievaars of eieren in nood waren uitgenodigd om onder het genot van een hapje en drankje mee te kijken en mee te helpen. Het waren reuze gezellige middagen.

Ook kwam Kester Freriks, schrijver van romans en natuurboeken, langs. Hij is momenteel een boek over ooievaars aan het schrijven en was benieuwd naar ons verhaal. Naar alle waarschijnlijkheid komt zijn boek in 2023 uit.

Half juli kregen we 's avonds een telefoontje van Peter Paul uit Velp. Hij meldde, dat er de hele dag al een jonge ooievaar onder een paalnest zat en hij vroeg zich af wat hij hiermee moest. We vroegen of hij de vogel wilde komen brengen. Zonder enige twijfel sprong Peter Paul in zijn auto en bracht de ooievaar. Eenmaal aangekomen in Herwijnen kwam Peter Paul tot de ontdekking dat hij bijna geen benzine meer had en ook geen portemonnee bij zich had. Waarop Magda zei, dat dit erg vervelend was en vroeg of hij wat geld wilde lenen. Peter Paul was dankbaar voor het aanbod en gaf aan dat € 10,00 voldoende zou zijn om weer thuis te komen. Twee dagen later lag er een envelop met € 20,00 in de brievenbus samen met een briefje met de tekst: "hartelijk bedankt en € 10,00 voor de ooievaars". De ooievaar werd gewogen en bleek erg ondervoed te zijn. Ook bleek er veel hooi in zijn maag te zitten. De ooievaar werd verzorgd, kreeg extra water, medicijnen en voedsel. Na één dag kwamen er flinke braakballen vol hooi uit en leek het eten iets beter te gaan. Jammer genoeg ging hij na drie dagen alsnog dood.

In de loop van het gehele jaar werden verschillende ooievaars door diverse dierenambulances uit de wijde omtrek naar de opvang gebracht. Dit jaar dienden we continu op onze hoede te zijn als het ging om de aanvoer van nieuwe dieren, omdat er een groot risico was om een dier met vogelgriep in de opvang te krijgen. Dat zou betekenen dat de volledige opvang inclusief onze hobbykippen en eenden geruimd zouden moeten worden. Dit wilden we koste wat kost voorkomen. Het was vreselijk zuur toen we hoorden dat bij Els en Frits van ooievaarsstation "De Lokkerij" in het Reestdal in Schiphorst vogelgriep was geconstateerd en er wel 50 ooievaars waren omgekomen. Ondanks alle pogingen om het virus buiten te houden. Waarschijnlijk is er een besmette ooievaar op het terrein geland en zijn daardoor andere ooievaars besmet geraakt. Wij hebben veel respect en waardering hoe deze mensen hun ziel en zaligheid stoppen in de verzorging van ooievaars en hoe zij omgaan met zoveel teleurstelling en onzekerheid.

Begin augustus zijn er ongeveer 35 jonge ooievaars op trek gegaan. Half augustus is een volgende groep van ongeveer 20 vogels vertrokken waarvan er twee dagen later weer twee teruggekeerd waren. Zij schooiden verschrikkelijk om eten en waren duidelijk nog niet klaar voor de trek. Eind augustus zijn zij, samen met nog drie anderen, alsnog vertrokken.

De livestream van TV Gelderland werd ook dit jaar weer heel goed bekeken en er werd volop meegeleefd met de ooievaars. Op Facebook zijn de beelden in totaal meer dan één miljoen keer bekeken en op Instagram ruim 500.000 keer. Op Youtube werd meer dan 12.000 keer gekeken door in totaal 3000 mensen.

Na half augustus werd er een ooievaar uit Utrecht gebracht. Na aankomst zag Piet een kogelgaatje in zijn borst zitten. De vogel zag er in eerste instantie goed uit. In overleg met Marieke, dierenarts van Dierenkliniek de Bata4en in Haaften, werd besloten om het dier eerst te observeren en te verzorgen in combinatie met extra pijnstilling en voeding. Aanvankelijk ging het goed met het dier, maar een paar dagen later ging het helemaal fout. Het voedsel werd er meteen uit gegooid en binnen een uur lag hij dood in zijn kooi.

Half september kwam er geen enkele ooievaar meer tijdens het dagelijkse voedermoment. Alle jongen waren op trek. Zo zien wij het maar al te graag, omdat het zo hoort.

Een dag later belde Carl. Er lag een dode ooievaar langs de kleiput. Dit is op een paar honderd meter van de opvang vandaan. Piet is gaan kijken en vond daar ooievaar André, een gehandicapte ooievaar die door een afwijking aan zijn vleugels niet kon vliegen en al een jaar bij ons verbleef. De laatste weken vertoonde André onrustig gedrag en wij vermoedden, dat dit met zijn natuur om op trek te gaan, te maken had. Hij had al een aantal pogingen gedaan om er lopend vandoor te gaan en werd steeds teruggehaald. Telkens ondernam André weer een nieuwe poging. Uiteindelijk besloten wij om hem meer ruimte te geven, maar helaas werd dit hem fataal. Vermoedelijk werd hij aangevallen door een ander dier.

Eind oktober kwam de firma Hoogenkamp uit Wageningen twee paalnesten plaatsen langs de A2. De eerste ter hoogte van het nest op het A2 portaal bij Waardenburg waar we eerder al over schreven. De andere in het waterwingebied enkele honderden meters van de snelweg vandaan. Op deze manier worden twee alternatieven aangeboden, omdat het niet de voorkeur heeft dat ooievaars op snelwegportalen gaan nestelen. Verder zullen er obstructies op portalen geplaatst worden waar ooievaars eerder nesten hebben geprobeerd te bouwen.

Ook dit jaar hebben we deelgenomen aan RaboClub Support. We ontvingen dankzij de vele leden van Rabobank, die op ons gestemd hadden, het prachtige bedrag van €722,95. Dit bedrag zullen we gaan besteden aan het opknappen van de opvangkooien.

Vanaf 2014 hebben Kees, Piet en Marieke zich hardgemaakt voor een nevengeul door de uiterwaard van de Waal bij Herwijnen. Ons doel hierbij was om de biotoop te verbeteren voor weidevogels en ooievaars. Dit is een jarenlange lobby met verschillende stakeholders geweest. Waterschap Rivierenland heeft ons plan gedeeltelijk overgenomen en verder in detail uitgewerkt.

Begin november was het eerste deel van de nevengeul in Herwijnen zo goed als klaar. Inmiddels wordt ook aan het tweede deel van de geul gewerkt en medio augustus 2023 zal aan het derde deel gewerkt worden.

In november werd ook onze jaarlijkse bestuursvergadering gehouden. Er werd over diverse lopende onderwerpen gesproken. Daarnaast hebben er wat wisselingen in het bestuur plaatsgevonden. Kees zal betrokken blijven als erevoorzitter. Rolf is al ruim 40 jaar bij de ooievaars betrokken en neemt de rol van voorzitter van Kees over. Piet blijft penningmeester en Marieke blijft het secretariaat doen. Jessica is in verband met haar nieuwe werk en andere bezigheden gestopt als lid van de werkgroep en Martin en Jelte komen ons versterken. De overige werkgroepleden; Jochem, buurman Piet, Frederike, Magda, Dick en Henk blijven aan. Daarnaast werd Rebekka de nieuwe beheerder van onze facebook pagina. We hebben ook gesproken over wat binnen het bereik van ons werk valt en waar onze grenzen liggen. Het startsein van een redding is een melding dat het op een nest niet goed gaat. Daaronder verstaan we, dat het 100% zeker is dat er één ouder over

Rolf (voorzitter) en Kees (erevoorzitter)

is. Eén ouder is niet in staat om eieren uit te broeden of jongen groot te brengen. In dat geval gaan we over tot redden van eieren of jongen. Wij komen pas in actie als een burger een zorgelijke situatie bij ons meldt en gaan zeer zorgvuldig te werk. Ook zijn wij lid geworden van

Stichting Dierenlot, zodat wij een beroep op hen kunnen doen voor ondersteuning in het geval van organisatorische uitdagingen en problemen. Om lid te kunnen worden van Stichting Dierenlot is het verplicht om een ANBI te worden. Dit heeft ook als voordeel dat het voor sponsoren fiscaal aantrekkelijker is om ons te steunen.

Begin december werd een paalnest bij Bram en Kim aan de Schoutensteeg geplaatst op de plaats waar in het voorjaar de oude perenboom met ooievaarsnest was omgevallen. Het paartje dat hier al vele jaren terugkeerde naar het nest had al snel een nieuwe stek gekozen en was op het dak van het huis ijverig gaan bouwen. Bram en Kim vonden dit niet de beste plaats, maar toen de ooievaars eenmaal aan het bouwen waren, konden we niet meer ingrijpen. Voor aanvang van het volgende broedseizoen werd daarom een paalnest als alternatief geplaatst door Piet, Jochem, buurman Piet en Martin van de werkgroep. Bram en Kim regelden een kleine en grote kraan. Daarnaast werd ook het nest op het dak verwijderd en een barrière geplaatst.

Op de verschillende nesten in Herwijnen waren er dit jaar in totaal 25 broedparen. Wij maken de aanname, dat er ongeveer 100 jongen geboren zouden zijn. Hiervan zijn er slechts 17 uitgevlogen, waarvan vier tijdelijk in de ooievaarsopvang zijn opgenomen, omdat zij in zeer kritieke toestand verkeerden. Alle anderen zijn niet groot mogen worden. In de ooievaarsopvang hebben wij het record aantal van 26 eieren uitgebroed in onze nieuwe broedmachine waarvan uiteindelijk 21 jonge ooievaars groot zijn geworden en zijn uitgevlogen. Helaas hebben 5 jongen het niet gehaald ondanks de goede zorgen. Terugkijkend op het afgelopen jaar en de voorgaande jaren mogen wij trots zijn op het werk dat wij hebben mogen doen om de ooievaar te helpen.

Met vriendelijke groet,

De vrijwilligers van Stichting Ooievaarsopvang Herwijnen

Mijn verhaal 2022

Ook dit jaar heeft Piet weer zijn belevenissen met een ooievaar beschreven in zijn eigen verhaal.

Half juni werd ik gebeld door Sander uit de Lutte. Er was een klein ooievaartje gevonden onder een boomnest door Gijs, een jongen van 12 jaar en zijn broertje Sam. Samen hadden ze het ooievaartje mee naar huis genomen en vervolgens Sander gebeld. Sander is met voer naar Gijs, Sam en hun ouders gegaan en ze hebben het beestje eten gegeven.

Aangezien wij op dat moment met vakantie waren, hebben we telefonisch overleg gehad. Gezamenlijk besloten we, dat Gijs het beestje samen met zijn ouders ging verzorgen (want Gijs wil dierenarts worden) en Sander het aanspreekpunt zou zijn. Wij werden op ons vakantieadres goed op de hoogte gehouden. Gijs bleek een goede verzorger te zijn. De afspraak was dat het beestje na onze vakantie naar de opvang in Herwijnen zou komen. Eind juni kwam Sander het ooievaartje naar de ooievaarsopvang brengen. Gijs had inmiddels het ooievaartje een naam gegeven. Hij noemde hem naar de formule 1 coureur Charles Le Clercq. Nu was het onze taak Gijs op de hoogte te houden van de ontwikkelingen van Charles. Charles was een hele fijne en leuke vogel. We waren gelijk dikke vrienden. Charles was een laat jong en was daardoor veel jonger dan de andere jonge ooievaars in de opvang. Daarom mocht hij vaak bij ons in de buurt verblijven. Als wij in de tuin waren mocht hij er bij zijn. Dan hield hij ons constant in de gaten en als we naar hem keken of in zijn buurt kwamen begon hij enorm te schoeien en om aandacht te vragen. Het was echt zo'n lieve vogel. We hadden Gijs en zijn familie uitgenodigd om bij het ringen van Charles te komen kijken, maar helaas was Gijs ziek en zagen ze geen kans te komen omdat de school weer begon. We vonden het echt heel jammer. Gijs had ook de plaatselijke krant gehaald met een prachtige foto (zie volgende bladzijde). Gijs ontzettend bedankt voor je goede zorgen! Charles is als laatste op trek gegaan en geniet van een prachtige vakantie in het warme zuiden.

Met vriendelijke groet,

Piet

Gijs redt Charles Leclerc

LOSSER

Barcelona, zondag 22 mei: Formule 1-rijder Charles Leclerc wordt uit de race gehaald. Op hetzelfde moment duwt bij de familie Mollink-Older Riekerink in De Lutte een ooievaarspaar haar 4e jong uit het nest. De broertjes Sam en Gijs bekommerden zich over het naar beneden gegooide jong. Het leek moeder Brendy wijs om een kenner erbij te halen en er werd contact gezocht met Sander Wansink van de Vogelgroep Losser die jonge kuikens bracht om het ooievaarsjong te voeren.

Vier keer per dag gaf Gijs de ooievaar te eten: zo'n 12 kuikens per dag en als toetje gingen hij en z'n broer op pad om wormen te zoeken voor de jonge vogel. Naar de reden waarom de vogel uit het nest werd gegooit, is het gissen. Brendy denkt dat er te weinig voedsel is om de vier jongen te voeren, waarschijnlijk was hij de zwakste schakel.

Vorige week werd het ooievaarsjong opgehaald door de vogelopvang in Herwijnen. Brendy: "We konden hem ook niet langer houden, want

dan moet je hem leren vliegen. Ook zijn ouders zijn nog in de buurt en je weet niet of ze hem dan wat aan doen. Gijs vindt het wel jammer dat hij nu weg is, maar als troost mocht hij die dag wat later naar school. Hij krijgt ook nog een uitnodiging van de vogelopvang wanneer het jong geringd wordt. Hij heeft er in ieder geval goed voor gezorgd, want ze zeiden al dat ie er heel goed uit zag en op rantsoen moest." Zijn naam? Niet toevallig: Charles Leclerc.

